

Gereken günlük yaşamımızda gerekse işyerlerinde sıklıkla kullanılan el aletlerinin kimi zaman ciddi tehlikeler yarattığı, uzuv kayıplarına hatta ölümlere dahi neden olduğu aşikardır.

EL ALETLERİNDE GÜVENLİK

El aletlerinin genellikle yarattığı tehlikeler şunlardır ;

- Gürültü
- Sivri uçlar
- Elektrik şokları
- Toz
- Keskin kenarlar
- Kesilmeler
- Sıyrılmalar

El aletlerindeki kazaların temel nedenleri ise ;

- Arızalı ve bakımsız olması
- Usulüne uygun kullanılmaması
- Yanlış yerlerde kullanılması
- Kullanım sırasında kişisel koruyucu donanım kullanılmaması

Kazaların önlenmesi için yapılması gerekenler :

A.KLASİK EL ALETLERİ

- El aleti kullanılmadan önce iyice kontrol edilmeli, çatlak saplı, aşınmış, kırık, güvenli olmayan, sapı gevşemiş el aletleri kullanılmamalıdır.
- El aletleri yapılacak işe uygun seçilmelidir.
- El aletlerini kullanırken kendinize ve başkalarına zarar verebilecek davranışlardan kaçınılmalıdır.
- Sivri uçlu ya da keskin kenarlı el aletlerini cepte taşınmamalıdır.
- El aletleri ile çalışma yapılacak alan kuru, düzgün olmalı ; kaygan, engebeli olmamalıdır.
- Teknik ömrünü tamamlamış el aletleri kullanılmamalıdır.
- Körelmiş bıçak, zımba ve matkap uçları kullanılmamalıdır.
- El aletleri kullanılmadığından takım çantaları içerisinde ya da uygun standlarda bulundurulmalıdır.
- Üzerine vurulmak suretiyle çalışılan zımbalar, murçlar, çivilerin başları zaman zaman tıraşlanarak çapak fırlamalarının önüne geçilmelidir.
- Kullanılan el aletine uygun olarak mutlaka kişisel koruyucu kullanılmalıdır.

B.ELEKTRİKLİ EL ALETLERİ

Elektrikli el aletlerinde kazaların önlenmesi için bakım, kullanım öncesi ve kullanım sırasında yapılması gerekli çalışma ve davranışlar şöyledir.

- Elektrikli el aletlerinin bakımı ;
- Olası arızalı haller için her kullanımdan önce elektrikli el aletleri kullanıcı tarafından kontrol edilmelidir.

- Alet sapı ve şasesi olası kırık ve çatlak risklerine karşı kontrol edilmelidir.
- Kablo hasarlarına dikkat edilmeli, yalıtımı bozulmuş çatlak ya da kesik olan kablolar kullanılmamalıdır.
- Tetik emniyetinin sağlam olup olmadığı kontrol edilmelidir.
- Fiş ve bağlantı kabloları kontrol edilmelidir.Çift yalıtımlı olduğu belirli olmayan elektrikli el aletleri topraklama bağlantısı olmayan fişlerle kullanılmamalıdır.
- Arızalı el aletleri kullanımdan alıkonulmalı ve başkasının kullanmasını engelleyebilmek için üzerine “ **DIKKAT ARIZALIDIR** ” etiketi asılmalıdır.
- Geçici olarak da olsa arızalı el aletleri ve aksesuarları kullanılmamalıdır.
- Elektrikli el aletlerinin aksesuarları tasarlandığı yerlerde kullanılmalı, yanlış uygulamalara fırsat verilmemelidir.

Elektrikli el aletlerini kullanmadan ön yapılması gerekenler;

- Alete ait el kitabı ve kullanma kılavuzu mutlaka okunmalıdır.
- Aleti kullanmayla ilgili yeterli bilginiz olduğundan emin olmadıkça alet kullanılmamalıdır.
- Aletin muhafazalarının, ataşmanlarının ve siperlerinin uygun konumda olmasına dikkat edilmelidir.
- Kullanılan aletin çift yalıtımlı olmasına dikkat edilmelidir.
- Kullanılan fiş üç elemanlı olmalı ve topraklama kablosu ile bağlı olmalıdır.
- Topraklamanın iletkenliği belirli aralıklarla kontrol edilmelidir.
- Batarya ile çalışan el aletlerinde üreticinin önerdiği bataryalar kullanılmalıdır.
- Bataryalar o alet için yapılmış şarj cihazı ile şarj edilmelidir.
- Bataryalar kutupları arasında kontak yaratabilecek malzemeler arasında stok yapılmalıdır.

Takımlar	Doğru Kullanma	Yanlış Kullanma
Çekiçler	Çivi sökmek için çekicinin çeneli tarafının kullanılması, demir dövmede ağır demirci çekici kullanılması.	Demirci çekicini doğrama işlerinde kullanmak, sert çelik dövmede kullanmak.
Keskiler	Ağaç parçalamak, metal kesmek.	Tornavida veya manivela gibi kullanmak
Matkaplar	Ahşap, beton ya da metal delme	Yanlış tatbik edilme
Eğeler	Malzeme eğelemek	Eskilerden keski veya tornavida yapmak
Bıçaklar	Kesme işlerinde kullanılması	Tornavida gibi ya da kutu kapağı açmada kullanılm.
Manivelalar	Uygun şekilde yük kaldırmak, sandık açmak.	Fazla ağır kaldırmak, destek veya takoz gibi kullanmak.
Kazmalar	Toprak kazmada kullanmak	Manivela gibi taş veya ağaç sökmeye kullanma
Baltalar	Ağaç kesmek, yontmak ve yarmak	Kama gibi araya sıkıştırma veya üzerine vurarak yarmak.
Tornavidalar	Vida sıkıkmak veya gevşetmek	Yarma yapmak, keski veya kama yerine kullanmak, kontrol kalemi gibi kullanmak.
Küreker	Sıyırmak suretiyle malzemeyi kaldırmak	Bel küreği gibi toprak yapmak.
Bel küreği	Toprağı şekilli kesilip çıkarılması	Sıyırma ve aktarma işlerinde kullanma
Anahtarlar	Civataların sıkılması veya gevşetilmesi	Çekiç yerine kullanmak yanlış anahtar kullanmak
Şalomo	Çelik kesme işlerinde kullanmak	Manivela gibi ve çekiç gibi kullanmak.
Penseler	Küçük parçaları tutmak veya çıkarmak	Somun sıkıkmak veya gevşetmek
Masterlar	Ara ve boşluk ölçüsünün tespiti	Manivela gibi kullanmak
Mikrometre	Hassas ölçülerde kullanmak	Mengene veya işkence gibi kullanmak

Elektrikli el aletlerinin kullanılması sırasında yapılması gerekenler

- Aleti kullanmaya başlarken uygun kişisel koruyucular (gözlük, maske vb.) kullanılmalıdır.
- Fişi takmadan önce cihazın kapalı durumda olmasına dikkat edilmelidir.
- Kullanım sırasında kablo fazla ısınıyorsa ya da cihaz fazla kıvılcım çıkarıyorsa mutlaka yetkili birinin cihazı kontrol etmesi, arıza varsa onarılmasını sağlanmalıdır.
- Aksesuar değiştirirken ya da ayar yaparken enerji kesilmelidir.
- Arızalı alet yerine iyi çalışan alet kullanılmalıdır.
- Cihazın kablusunun çalışma noktasından uzak olmasına dikkat edilmelidir.
- Eğer mümkünse çalışılacak parçanın bir mengene veya işkence ile sabitlenmesi iyi bir davranıştır.
- Kablonun aşırı ısınmasını önlemek için kullanılan uzatma kablolarının aletin kablosu ile uyumlu olmasına dikkat edilmelidir.
- Elektrik ileten kabloların yerlerde sürünmesi engellenmelidir.
- Alet sıkıştırma kilidi üzerinde iken çalıştırılmamalıdır.

C.PNÖMATİK EL ALETLERİ

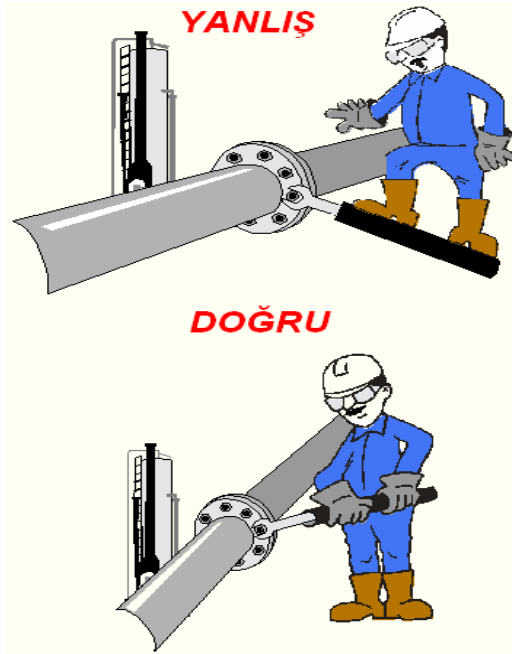
Pnömatik el aletlerinde güvenlik konusunu hortumlarda ve el aletlerinde güvenlik olarak ayrı ayrı irdelemek gerekir.

Pnömatik el aletlerinde güvenlik ;

- Kullanım sırasında mutlaka gözlük veya yüz maskesi kullanılmalıdır.
- Çalışan yere basınçlı hava ile çalışıldığına dair uyarı levhası konulmalıdır.
- Çalışma bölgesi yakınlarında başka çalışanlar var ise onların tozlardan, kıvılcımlardan ve parçacıklardan etkilenmemeleri için siperlik kullanılmalıdır.
- Alete gelen basınçlı havanın temiz ve kuru olmasına dikkat edilmelidir. Toz ve nem alete zarar verebileceğinden aletlerin hava girişlerinde filtre olması tercih edilmelidir.
- Pnömatik el aletlerinin bakımları düzenli olarak yapılmalıdır. Aletler her zaman yağlanmış ve temiz halde bulundurulmalıdır.
- Sadece tavsiye edilen ataşmanlar kullanılmalıdır.
- Aletin kırılma ya da kaymasından kaynaklanabilecek el ve ayak kesilmelerine karşı dikkatli olunmalıdır.
- Basınçlı hava ile kesinlikle elbise temizliği yapılmamalıdır. Zorunlu hallerde makinalalarda temizlik yapılacaksa nozul basıncı 2,1 kg / cm² nin altında olmak koşuluyla ve kişisel koruyucular kullanılarak temizlik yapılmalıdır.

Basınçlı hava hortumlarında güvenlik ;

- ✓ Hortum çaplarının ve bağlantılarının uygun olmasına dikkat edilmelidir.
- ✓ Özel yerlerde (aşınma, kesilme, kıvrılma riski yüksek) özel hortumlar kullanılmalıdır.
- ✓ Hortumlar en az 10,5 kg / cm² ye dayanıklı olmalıdır.
- ✓ Kesilme çatlak ve aşınmalara karşı basınçlı hava hortumlarını sık sık kontrol edilmelidir.
- ✓ Hortumdan bir miktar havayı püskürtükten sonra el aletlerine hortum bağlanmalıdır.
- ✓ Hortum bağlantıları için uygun kelepçeler kullanılmalıdır.
- ✓ Öngörülen basıncın üzerindeki bir basınçta çalışma yapılmamalıdır.
- ✓ Kullanmadığında ya da alet değişimlerinde hortumlardaki hava girişini kapatılmalıdır.
- ✓ Yürüme yollarında, hollerde ve merdivenlerde hortum varsa dikkatli geçilmelidir.
- ✓ Hortumların rengi içinden geçen basınçlı gazın karakteristiğini yansıtmalıdır.

Yardımcı Tesisler ve Teknik
Emniyet Müdürlüğü

İSG Bülten No: 21